

Tema	Kropsbilleder og livsvaner
Fag	Biologi
Trin	Udskoling
Faglige Fællesmål	<p>Krop og sundhed:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Eleven kan undersøge bevægeapparat, organer og organsystemer ud fra biologisk materiale 2. Eleven har viden om menneskets bevægeapparat, organsystemer og regulering af kroppens indre miljø
Kompetenceområder	<p>Modellering</p> <p>Eleven kan anvende og vurdere modeller i biologi.</p>
Præsentation	<p>Gennem aktiviteten får eleverne kropsliggjort processerne i det store og lille kredsløb. De skal agere blodceller, som transporterer ilt (O₂) og kuldioxid (CO₂) rundt i kroppen.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Lad eleverne undersøge det store og lille kredsløb. Fx via internettet eller fagportaler. Enkeltvis, i grupper eller plenum 2. Aktiviteten gennemføres. Del klassen i to hold 3. Lad eleverne evaluere i grupper, brug evt. dialogkort 4. Opsamling i plenum <p>Formålet med aktiviteten er:</p> <ul style="list-style-type: none"> • at eleverne får kendskab til det store og lille kredsløb • at eleverne får en forståelse for udveksling af O₂ og CO₂ • at eleverne får kendskab til blodets funktions som transportør
Aktiviteten	<p>Før aktiviteten skal læreren:</p> <ul style="list-style-type: none"> • printe et sæt ordkort til hvert hold • printe molekylerne, og klippe dem ud med løs hånd eller brug centicubes i to farver • placere ordkort og molekyler som vist på opstillingen • printe dialogkort <p>Ved aktiviteten skal eleverne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • agere blodceller i det store og lille kredsløb <p>Send eleverne parvis afsted på følgende rute:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Start i hjertets venstre hjertekammer (med et O₂ molekyle) - lav et englehop 2. Løb ud til selvvalgt celle 3. Byt O₂ molekyle til CO₂ molekyle 4. Løb tilbage til højre hjertekammer - lav et englehop 5. Løb til lungerne 6. Byt CO₂ molekyle til O₂ molekyle 7. Løb tilbage til venstre hjertekammer - lav et englehop <p>Aktiviteten forsætter indtil alle CO₂ molekylerne er fjernet fra cellerne.</p> <p>Evaluering i grupper:</p> <p>Lad eleverne i grupper af fire diskutere spørgsmålene på dialogkortene.</p> <p>Afslut i plenum:</p> <p>Samle op på elevernes oplevelse med aktiviteten og deres diskussion i gruppearbejdet efterfølgende.</p>

Antagelser før aktiviteten	<ul style="list-style-type: none"> • Hvad ved eleverne om blodets funktioner? • Har eleverne en forståelse af kredsløb? • Forstår eleverne aktiviteten? (prøv at sætte en mindre gruppe til at demonstrere - aktiviteten opleves ofte først meningsfuld, når eleverne er i gang) • Er eleverne motiveret for at skulle lave aktiviteten?
Evaluering af aktiviteten	<ul style="list-style-type: none"> • Er der flow i grupperne under aktiviteten? • Får eleverne løbet korrekt rundt i kredsløbet? • Hvad fokuserer eleverne på, når de reflekterer over spørgsmålene på dialogkortene? • Kan eleverne se forskelle og ligheder mellem aktiviteten og det, de ved om det store og lille kredsløb? • Synes eleverne aktiviteten er god til at fortælle om det store og lille kredsløb? Kan de vurdere aktiviteten som en model? • Forstår eleverne kredsløbet, blodets funktion og udvekslingen af ilt (O₂) og kuldioxid (CO₂)?

Før aktiviteten skal du:

1. Placer højre- og venstrehjertekammer i en hulahopring, i en cirkel tegnet med kridt eller på anden måde afgrænset område
2. Placer lungerne på samme måde, et par meter fra hjertekammerne. Ved lungerne placeres ilt (O₂ molekylerne - mindst 12 stk.)
3. Placer de fire celler på samme måde i god afstand fra hjerte og lungerne. Ved cellerne placeres kuldioxid (CO₂ molekylerne - mindst 12 stk.)

Sæt eleverne i gang parvis, som beskrevet herunder.

Eleverne skal agere blodceller i det store og lille kredsløb.

Eleverne sendes parvis afsted på følgende rute:

1. Start i hjertets venstre hjertekammer (med et O₂ molekyle) - lav et englehop
2. Løb ud til selvvalgt celle
3. Byt O₂ molekyle til CO₂ molekyle
4. Løb tilbage til højre hjertekammer - lav et englehop
5. Løb til lungerne
6. Byt CO₂ molekyle til O₂ molekyle
7. Løb tilbage til venstre hjertekammer - lav et englehop

Fortsæt indtil alle CO₂ molekylerne er fjernet fra cellerne.

Fif:

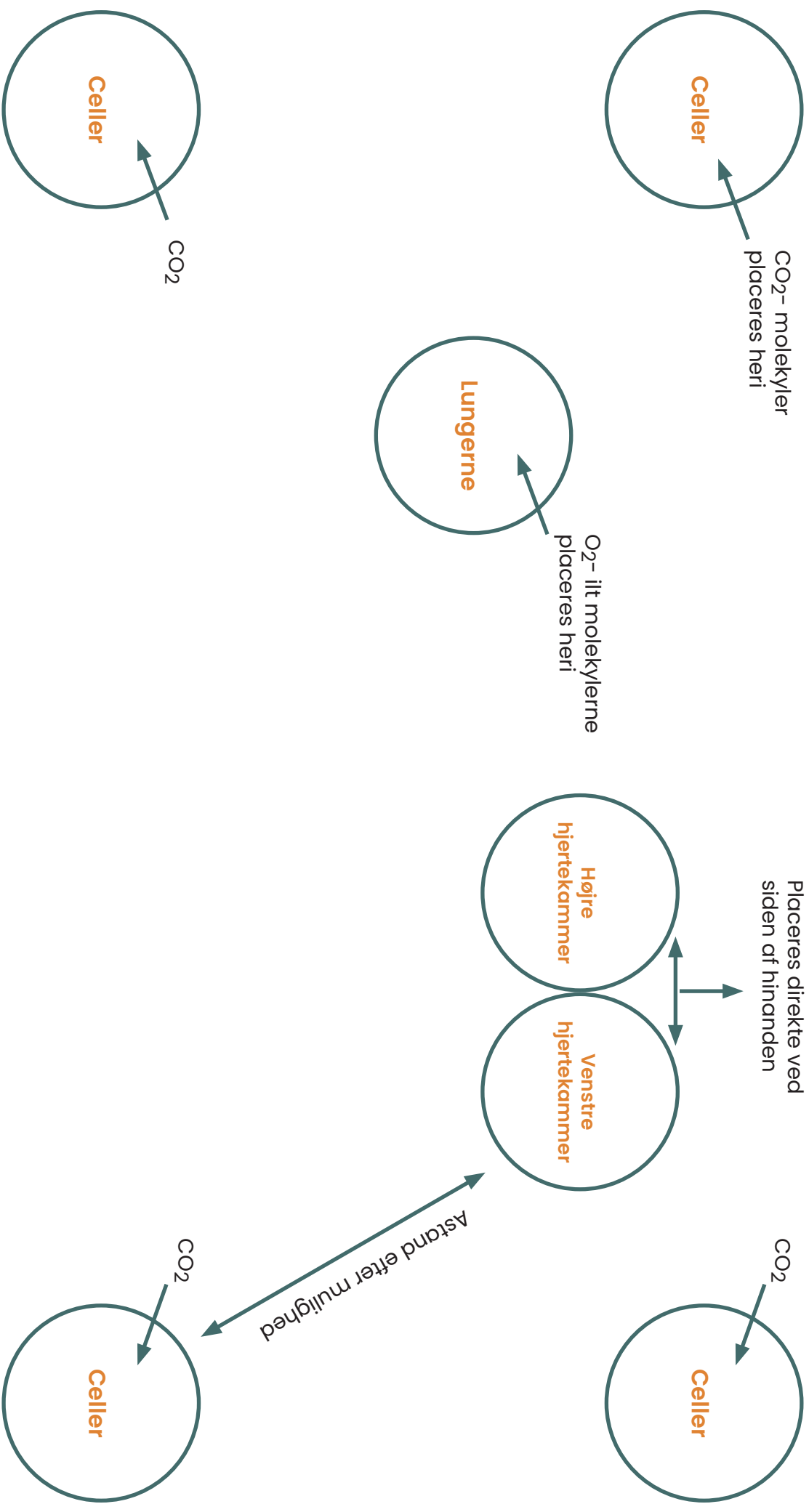
Eleverne starter i venstre hjertekammer med et O₂ molekyle for at vise, at det er hjertet, som er drivkraften i kredsløbet. Dog skal O₂ molekylet hentes ved lungerne. Du kan lade eleverne eksperimentere med at starte forskellige steder i kredsløbet og lade dem forklare deres valg af startsted, og det der ligger forud for startstedet.

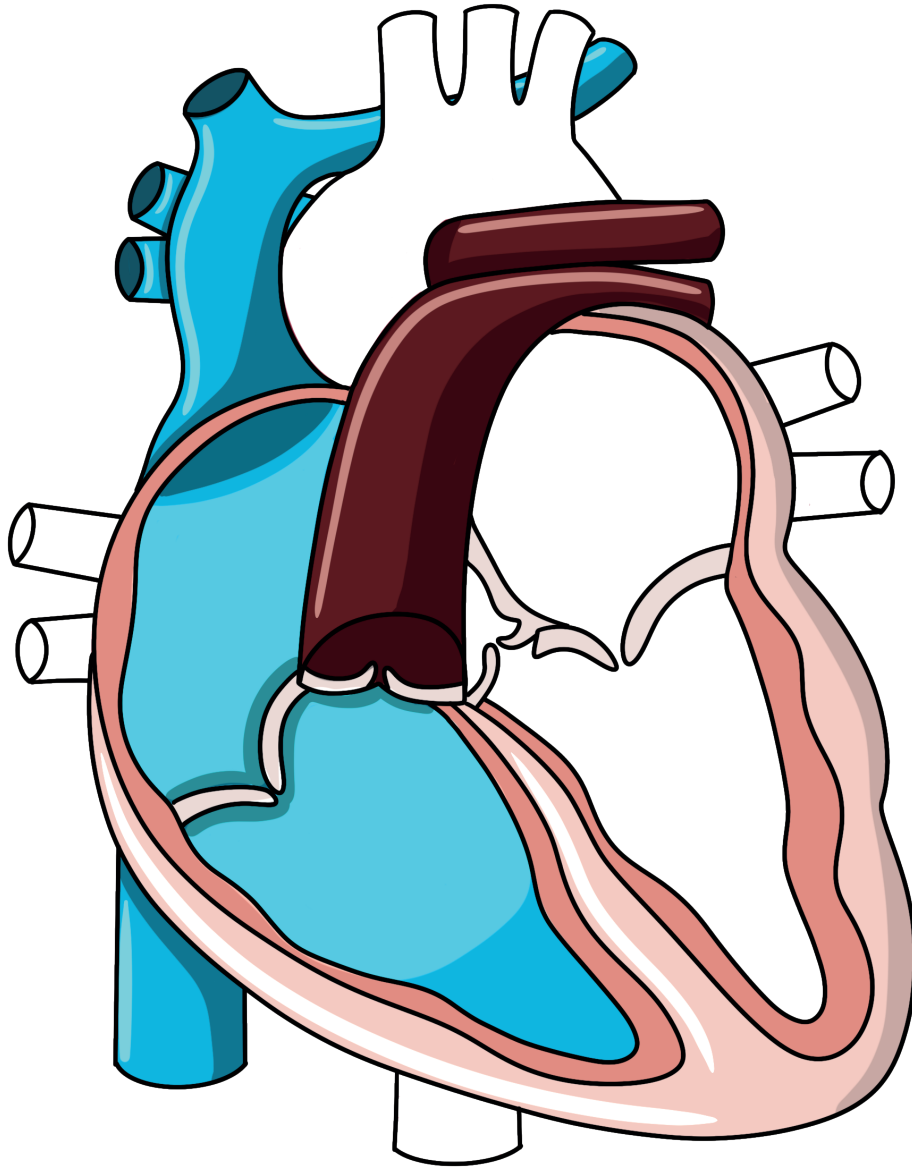
Et englehop skal vise, at hjertet slår. Både når blodet passerer venstre- og højre hjertekammer.

Aktiviteten opleves som regel først meningsfuld, når eleverne er i gang. Så lad evt. en mindre gruppe demonstrere. Alternativt kan grupperne prøve aktiviteten et par gange. Hermed kan grupperne opleve et større flow i aktiviteten ved anden omgang.

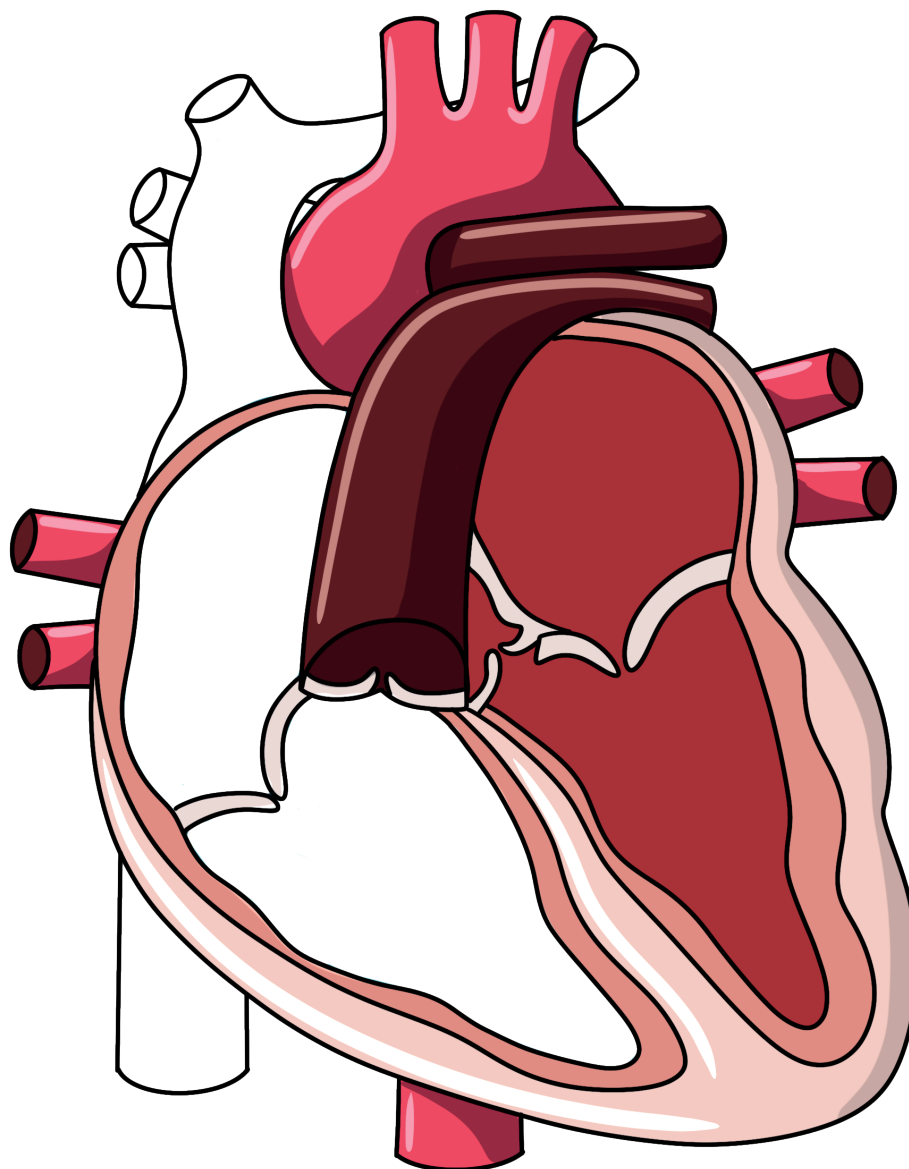
Se illustration af øvelsen på næste side...

Solsystemet – Illustration af øvelsen

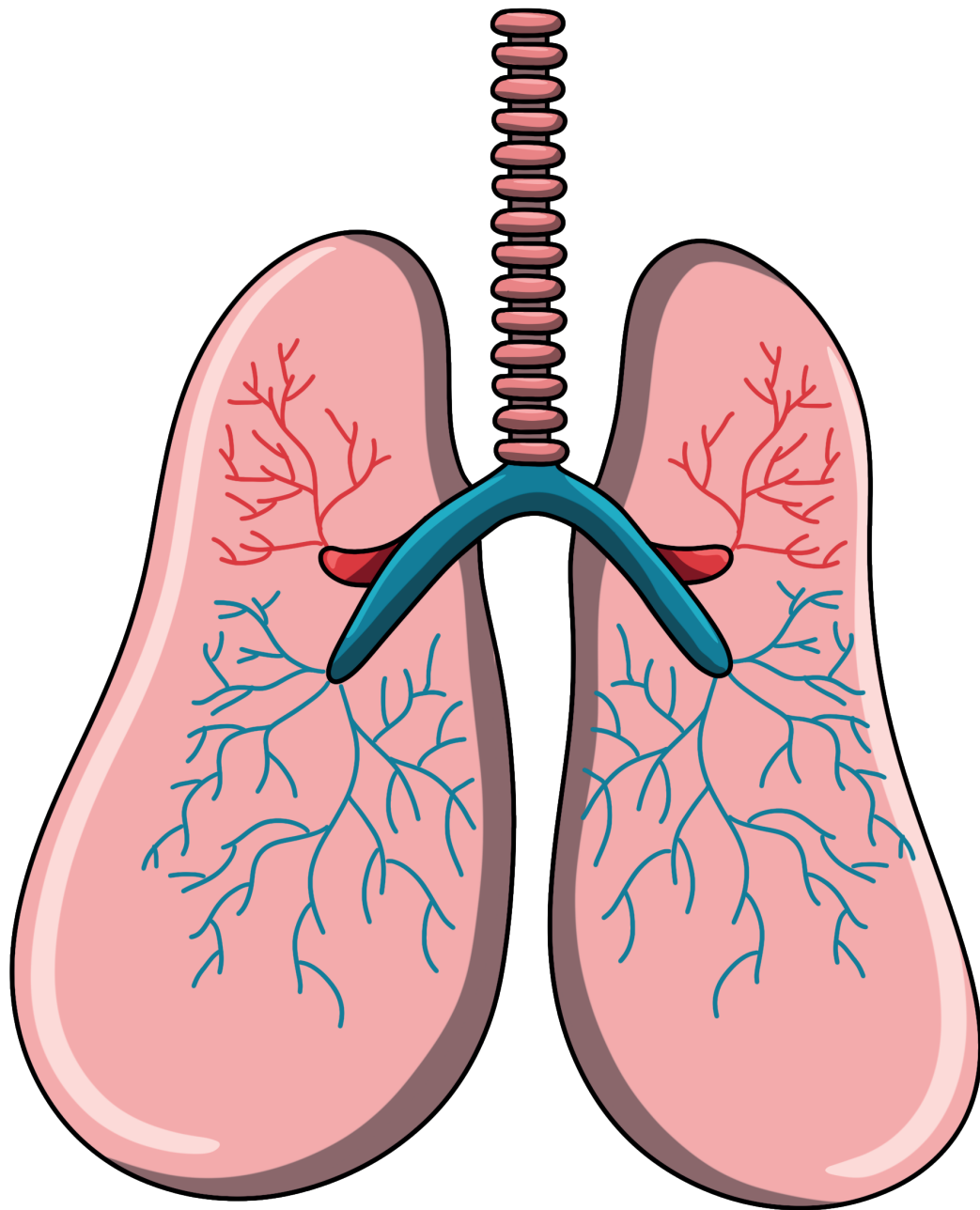

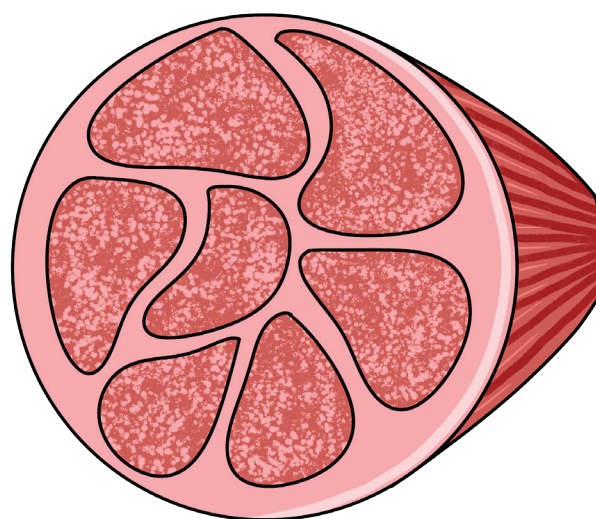
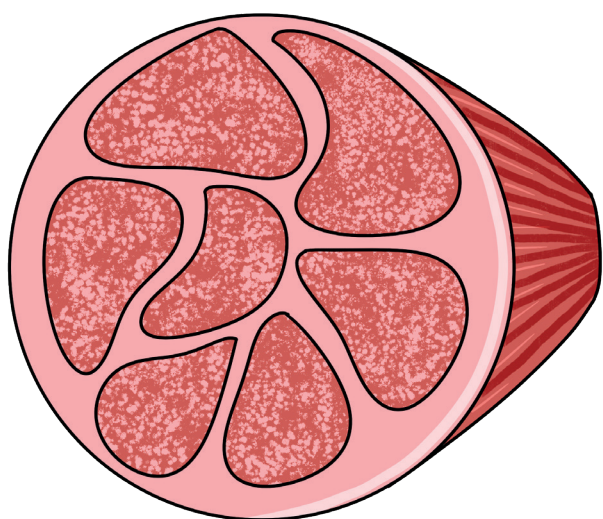
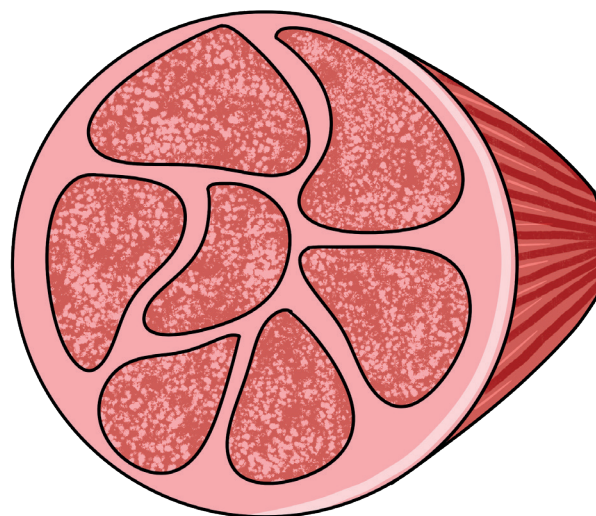
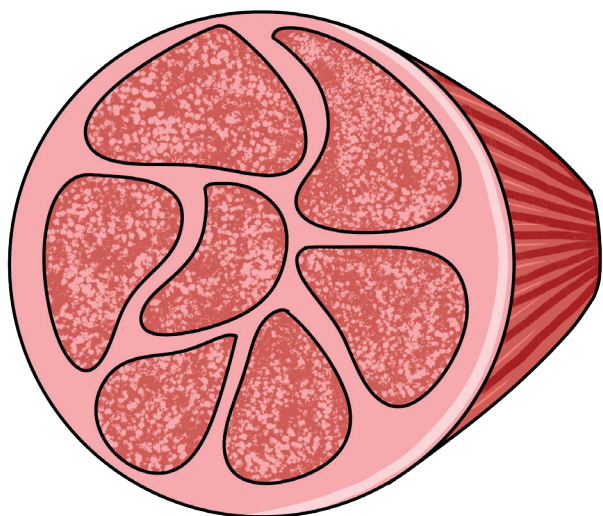
Højre hjertekammer

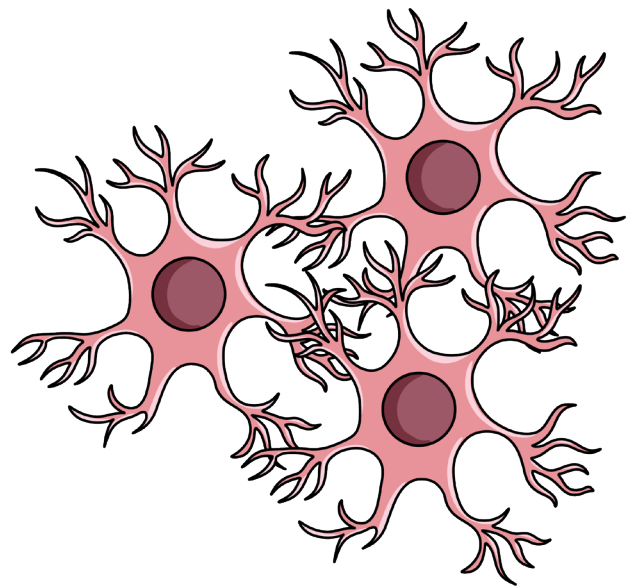
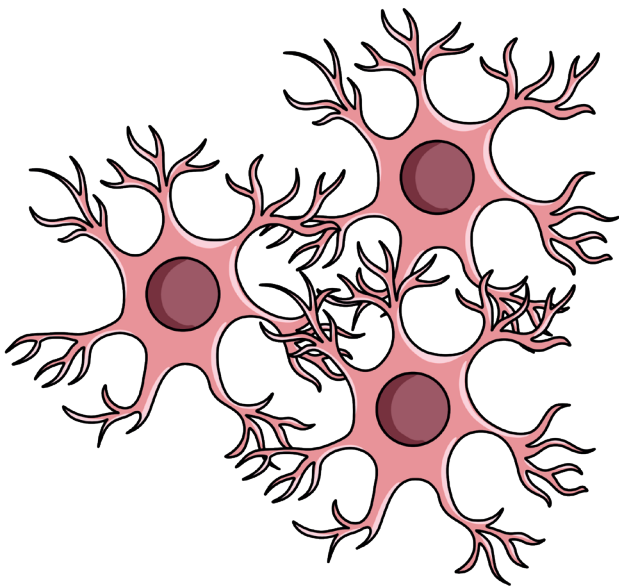
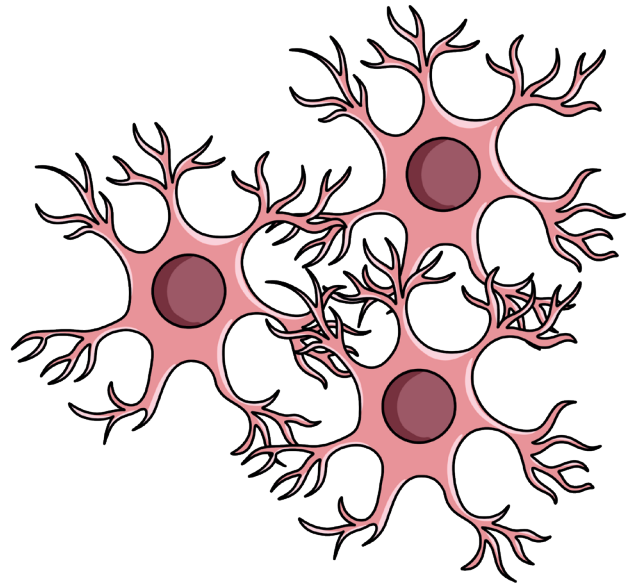
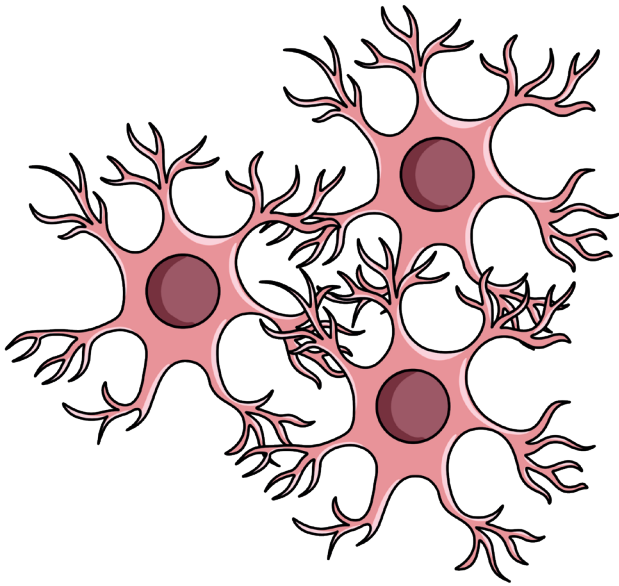
Venstre hjertekammer

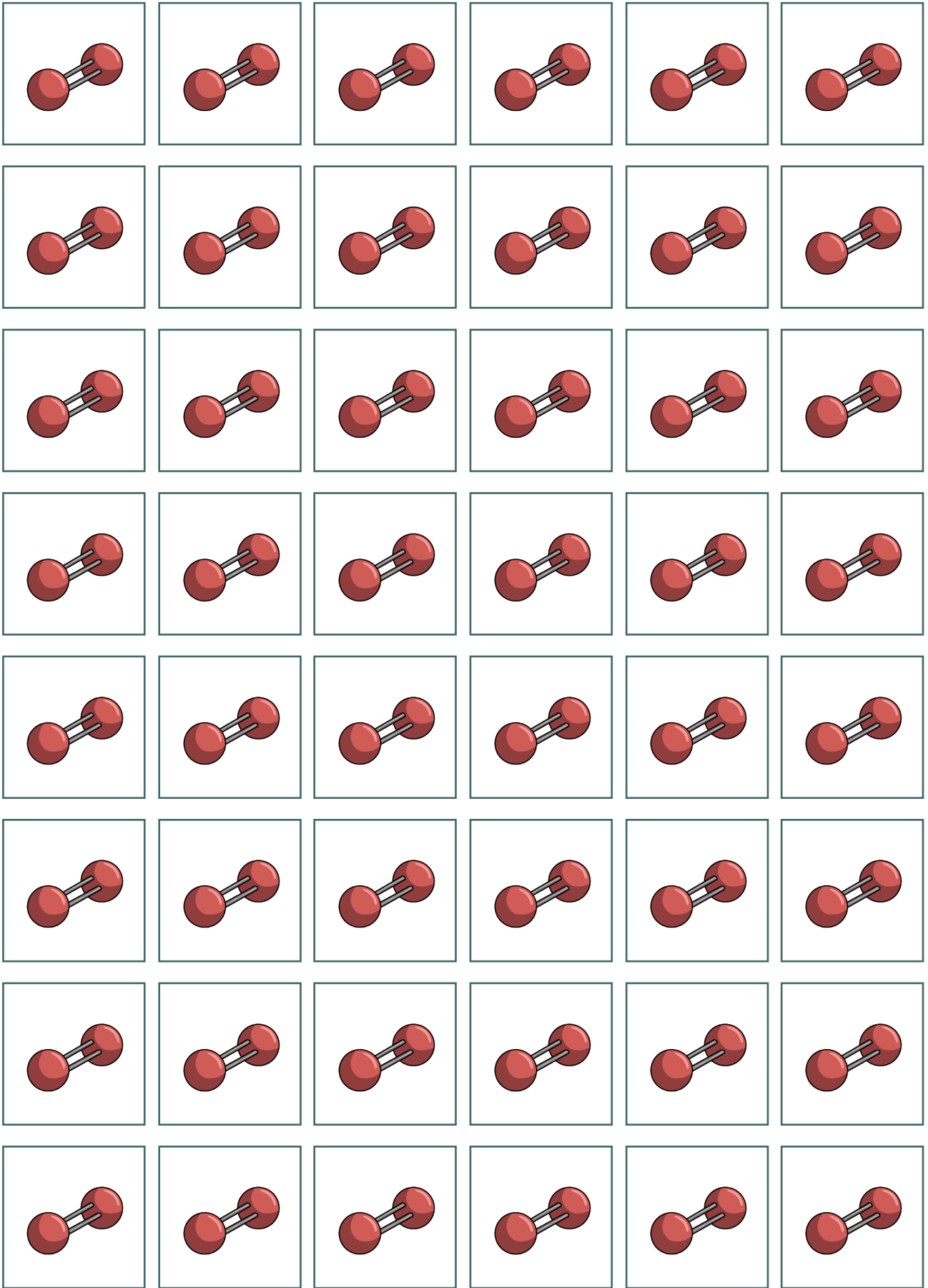
Lunger

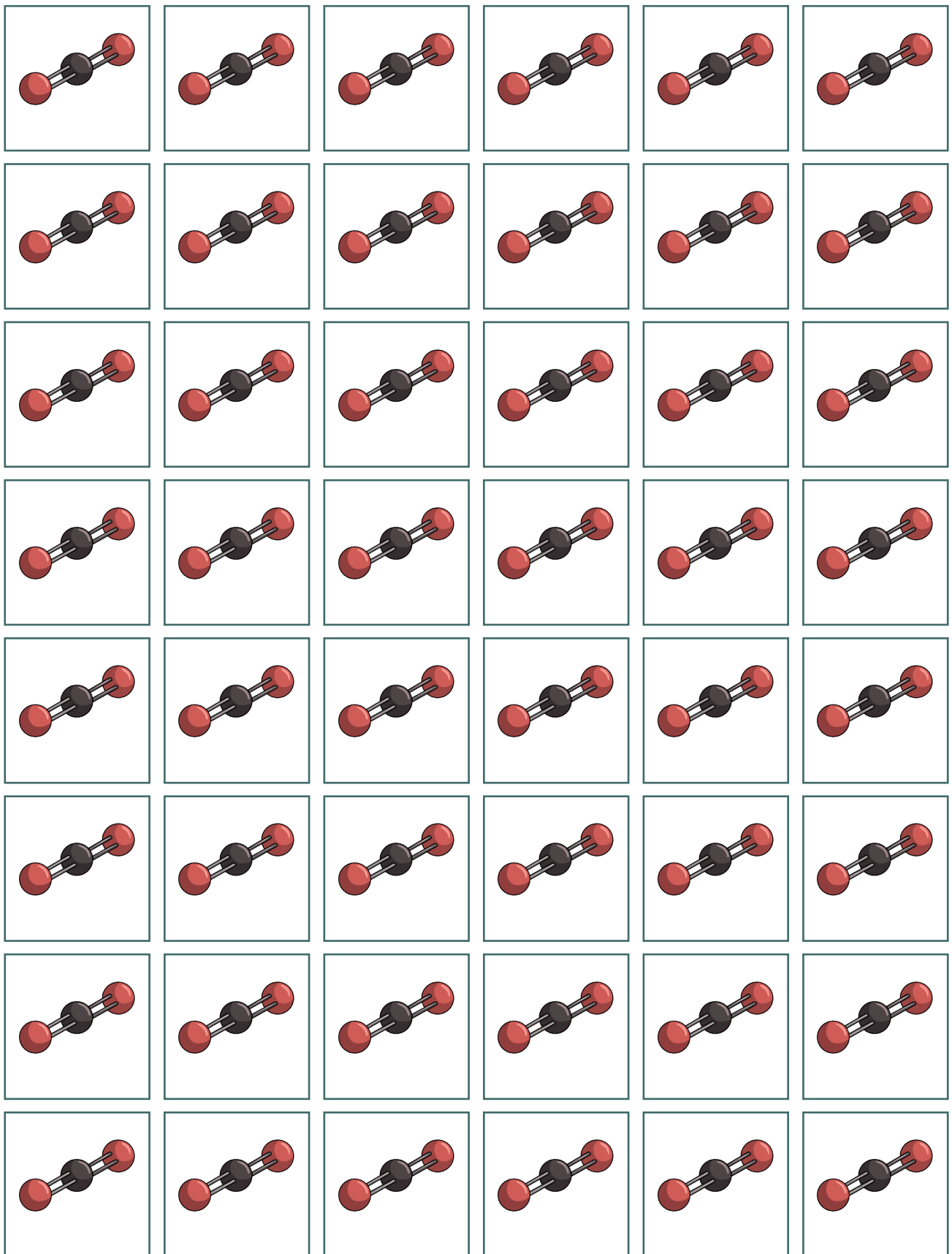
Muskelcelle

Hjernecelle

Molekyler ilt = O₂

Molekyler kuldioxid = CO₂